

ת"פ 9285/11/14 - מדינת ישראל נגד ג'ים מהנדסים - הנדסת חשמל ומערכות בע"מ

בית דין אזורי לעבודה בנצרת

ת"פ 9285-11-14

לפני:

כב' השופטת הבכירה ורד שפר

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד ישראל שניידרמן

-

הנאשמים:

1 ג'ים מהנדסים - הנדסת חשמל ומערכות בע"מ 2
ג'מאל זועבי
ע"י ב"כ: עו"ד מוראד מפרע

הכרעת דין

1. הנאשמת מס' 1 הינה חברה העוסקת בתכנון וביצוע בדיקות של מתקני חשמל שונים, והנאשם מס' 2 הינו מנהלה ובעליה של הנאשמת מס' 1.

כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום בגין מעורבותם באירוע תאונתי שהתרחש ביום 22/01/10, במסגרתו עובד של הנאשמת מס' 1 התחשמל כאשר טיפס על עמוד חשמל, לצורך ביצוע עבודות טיפול במערכות מתח גבוה במחצבת רוויה (להלן: "התאונה").

על פי הנטען בכתב האישום, ניתן היה למנוע את התאונה אילו פעלה הנאשמת בהתאם לתקנות 8(ב) ו- (ג) לתקנות הבטיחות בעבודה (חשמל) התש"ן-1990, שעניינן ביצוע עבודות במתקן משוחרר ממתח גבוה, המחייבות הפסקה וניתוק ממקור מתח ובחינת העדר מתח באופן שמוגדר בהן, ומשלא פעלה כך עברה עבירה בניגוד לתקנות אלה יחד עם הוראות סעיף 225 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש] תש"ל 1970.

הנאשם מס' 2 הואשם בתוקף אחריותו כמנהל הנאשמת מס' 1.

2. לאחר שהנאשמים כפרו בביצוע העבירות המיוחסות להם, הובאו העדויות והראיות מטעם המאשימה, ובתום השמעת העדויות ביקשו הנאשמים לזכותם כבר בשלב זה בהעדר הוכחה לכאורה ומכוח טענת "אין עמוד 1

להשיב לאשמה".

בקשתם האמורה נדחתה ועל כן נשמעו ראיות מטעם הנאשמים ולאחר מכן הוגשו סיכומים בכתב ע"י באי כוח הצדדים.

3. מהעדויות והראיות שהוצגו בפני בית הדין עולה התמונה העובדתית הבאה, שהיא, כשלעצמה, כמעט ואינה שנויה במחלוקת -

א. הנאשמת מס' 1 היא חברה שעוסקת שתחום עבודות החשמל, בתכנון, בדיקות ואחזקה של מערכות מתח גבוה (להלן: "החברה"; "הנאשמת").

הנאשמת מס' 2 הינו הבעלים ומנהל החברה, והוא מהנדס חשמל, מומחה במערכות בתחום המתח הגבוה, בעל הכשרות רבות ועתיר ניסיון בתחום זה (להלן: "הנאשם").

ב. הנאשמת הוזמנה לבצע עבודות תחזוקה במתקני החשמל במחצבת רוויה בעמק בית שאן (להלן: "המחצבה"), אשר מצוייה בבעלות ובניהול של חברת מרדכי בנימין ובניו עבודות עפר בע"מ.

מתקני החשמל במחצבה כוללים מערכות במתח גבוה ובמתח נמוך, והנאשמת הוזמנה לביצוע עבודות במתח גבוה.

ג. עובר לביצוע עבודות התחזוקה ביקר הנאשם במחצבה, ראה את מתקני החשמל שמצויים בה, ואף ביקש את תוכניות החשמל של המחצבה אלא שמנהל המחצבה אמר לו שאלה לא נשמרו.

ד. אין חולק שמתקני החשמל במחצבה היו מוזנחים, לא תוחזקו בצורה ראוייה, והיו בהם שורה של ליקויים שעוד יפורטו בהמשך.

ה. ביום 22/01/10 הגיע הנאשם יחד עם אנשי צוות נוספים בנאשמת לצורך ביצוע עבודות התחזוקה.

הנאשם ביצע פעולת מיתוג (הפסקת מתח) בלוח המתח הגבוה ובלוח המתח הנמוך שבמבנה החשמל הראשי במחצבה, ולאחר מכן ביצע פעולות מיתוג נוספות בלוח המתח הגבוה אשר ממוקם במבנה נפרד במחצבה, ששייך למחצבה ולא לחברת החשמל, ועליו נרשם "הזנה מחברת חשמל" וחזר לאזור מבנה החשמל הראשי.

ו. לאחר מכן, ובטרם תחילת עבודות האחזקה, התבקש ע"י הנאשם אחד מאנשי

הצוות, מר עלי זועבי, שהינו גם כן חשמלאי מוסמך (להלן: "**העובד**"), לעלות על עמוד פ/1 לצורך ביצוע פעולה של בדיקת היעדר מתח בקווים, המבוצעת כחלק מנוהל שמטרתו לוודא שהמטפלים במתקן לא ייחשפו, בעת עבודות התחזוקה, לפגיעה מחשמל.

העובד טיפס על העמוד, רתם עצמו לעמוד ברתמת בטיחות, ואז פנה הנאשם למכונתו שנמצאה בסמוך למקום העמוד כדי להביא מוט שבאמצעותו יוכל העובד לבצע את בדיקת קיומו או היעדרו של מתח גבוה בעמוד (העמוד מכונה "בוחן מתח" או "טסטר").

כששב הנאשם למכונתו ראה את העובד מבצע תנועה מהירה עם גופו על העמוד כך שנשאר תלוי עליו באמצעות הרתמה בה היה אחוז וחברה לעמוד.

הנאשם ביקש מעובד נוסף לעלות על העמוד ולבדוק את מצבו של העובד, והוא הגיע אליו וייצב אותו על העמוד.

בהמשך הגיע למקום צוות של חברת החשמל אשר ניתק את המתח אש שהורידו את העובד מהעמוד באמצעות מנוף עם סל.

לאחר שהעובד נבדק התברר כי התחשמל, ונגרמו לו כוויות בגב ידו הימנית, באופן שחייב ניתוח השתלת עור (להלן: "**התאונה**").

ז. האופן המדויק שבו נגרמה התאונה, והשאלה היכן נגע העובד כך, שהתחשמל אינם ברורים, וקיימות מספר הערכות בנושא.

לעומת זאת, אין חולק שבעוד שהן הנאשם והן העובד סברו שאין מתח עליו טיפס העובד - הרי שעדיין היה קיים בו מתח כזה.

זאת, מאחר והן הנאשם והן העובד סברו שפעולות המיתוג (הפסקת המתח) שביצע הנאשם בלוח המתח הגבוה, גרמו לכך שלא יהיה מתח בעמוד - ולא כך היה (להלן: "**הטעות**").

הטעות של הנאשם נבעה מכך שהסתמך על הרישום "הזנה מחברת חשמל" (שפירושו הזנה של מתח גבוה) שהיה על לוח המתח הגבוה של המחצבה, וכן מהעובדה שהזנת המתח הגבוה לעמוד פ/1 שעליו התרחשה התאונה היתה ממקור ישיר אחר, שמצוי אחרי מנתק הרשת שמוקדן בעמוד פ/1, וכתוצאה מכך פעולות הפסקת המתח שנעשו לא ניתקו, הלכה למעשה, את המתח הגבוה שהוזן לעמוד.

אין חולק גם, שאמור היה להיות שילוט בעניין מקור המתח ובו התראה בדבר כיווני ההזנה, שהיתה חובה לתלותו על עמוד פ/1 אלא שלא היה שילוט כזה, וגם שהכבלים שהזינו את המתח הגבוה במישרין לעמוד היו תת קרקעיים כך שלא נראו לעין.

ח. התאונה נחקרה על ידי מפקח מאגף הפיקוח על העבודה במשרד התמ"ת, מר יוסף מרבנט (להלן: "**המפקח**"), שחקר את הנאשם, גבה עדות מעובד נוסף ששהה במקום בעת התאונה, וגם גבה עדותו מראש מדור בכיר לבדיקות במתח גבוה בחברת חשמל מר משה פיינשטיין (להלן: "**מר פיינשטיין**").

מסקנותיו העיקריות של המפקח בדו"ח החקירה שערך היו הבאות -

ראשית, העובד התחשמל בעת ששהה על עמוד פ/1 לצורך ביצוע עבודות תחזוקה.

שנית, חרף פעולות המיתוג שעשה הנאשם עדיין נותר מתח "חי" בעמוד פ/1 וזאת בשל צורת חיבורו של העמוד למקור המתח הגבוה וכיוון ההזנה שלו.

שלישית, לא ברור איזו פעולה בדיוק ביצע העובד והיכן בדיוק היה ממוקם על העמוד עובר להתחשמלות.

רביעית, היתה זו שגיאה מקצועית מצד הנאשם שהסתפק, לעניין המיתוג, רק על השלט שהיה מותקן במפסק הלוח של המתח הגבוה, מבלי לבדוק קודם את מצב החיבורים במתקן.

בהעדר תוכניות למתקן החשמל במחצבה, ומשלא הכיר את המתקן שבו עבד בפעם הראשונה, היה עליו לברר במשרדי חברת החשמל, ובטרם תחילת העבודה, את מצב החיבור של המתקן והזנות החשמל אליו.

4. העבירות מושא כתב האישום -

כפי שכבר צוין לעיל, הנאשמת מואשמת באי הפסקת ואי ניתוק חלק של המתקן החשמלי ממקור המתח באופן גלוי לעין, ואי הבטחה ע"י חשמלאי של התקן נעילה אמין ושלט אזהרה, בניגוד לתקנה 8(ב) לתקנות הבטיחות בעבודה (חשמל) תש"ן 1990 (להלן: "**התקנות**"), ואי בחינה ע"י חשמלאי העדר מתח באמצעות בוחן מתח מתאים בניגוד לתקנה 8(ג) לתקנות.

הנאשם הואשם בביצוע שתי העבירות דלעיל יחד עם סעיף 222 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש] תש"ל 1970, (להלן: "**הפקודה**") שעניינה אחריות מנהל בתאגיד.

לצורך הנוחות, להלן יובא לשונה של תקנה 8 לתקנות, שכותרתה "ביצוע עבודות במיתקן משוחרר ממתח גבוה" -

עבודות בהעדר מתח יש לבצע בדרך הבאה:

(א) פעולות מתוכננות של ניתוק מיתקן חשמלי, בדיקת העדר מתח, התקנת מקצרים וחיבורי מחדש למתח חייבות להיעשות לפי הוראה בכתב מאת חשמלאי. (ב) החלק של המיתקן החשמלי שבו אמורה להתבצע העבודה יופסק וינותק ממקור המתח באופן גלוי לעין ויובטח בידי חשמלאי על ידי התקן

נעילה אמין ושלט אזהרה מתאים.

(ג) החשמלאי יבחן העדר מתח באמצעות בוחן מתח מתאים; נוכח החשמלאי בהעדר מתח, יקצר את כל מוליכי המופעים ואת מוליך האפס להארקה.

(ד) רק לאחר השלמת כל הפעולות האמורות יורשה האחראי לביצוע העבודה להתחיל בביצועה.

(ה) העבודות במיתקן חשמלי למתח גבוה יבוצעו בהשגחתו של חשמלאי. (ו) חיבור

מחדש של מתח למיתקן החשמלי יבוצע בידי חשמלאי ורק לאחר קבלת הודעה, בכתב, מהאחראי על ביצוע העבודה, שכל העובדים עזבו את מקום העבודה, רוכזו במקום מוסכם או שוחררו ושאפשר לחבר מתח".

אין חולק כי עבירות בניגוד להוראות הפקודה והתקנות שמכוחה הינן בגדר עבירות מסוג "אחריות קפידה". סעיף 22 לחוק העונשין שעניינו אחריות קפידה קובע כך -

"(א) אדם נושא באחריות קפידה בשל עבירה, אם נקבע בחיקוק שהעבירה אינה טעונה הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות; ואולם, אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לבטל את האחריות בשל עבירות שחוקקו טרם כניסתו לתוקף של חוק זה ונקבע בדין שאינן טעונות הוכחת מחשבה פלילית או רשלנות. לעניין סעיף קטן זה, "בדין" - לרבות בהלכה פסוקה.

(ב) לא יישא אדם באחריות לפי סעיף זה אם נהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות ועשה כל שניתן למנוע את העבירה; הטוען טענה כאמור - עליו הראיה.

(ג) לעניין אחריות לפי סעיף זה, לא יידון אדם למאסר, אלא אם כן הוכחה מחשבה פלילית או רשלנות".

5. לטענת המאשימה, כפי שהובאה בסיכומי בא כוחה, הוכחו יסודותיהן העובדתיים של העבירות מושא כתב האישום, ומשעסקינן בעבירות שהן מסוג אחריות קפידה, היה על הנאשם להוכיח שאין להרשיעו בהן - והוא לא הרים את נטל ההוכחה.

6. להלן תמצית טענותיהם העיקריות של הנאשמים -

א. חקירת התאונה לקתה בפגמים רבים.

ראשית, החקירה התנהלה על ידי המפקח שהינו הנדסאי חשמל בלבד בהשכלתו, ואינו מוסמך לתת חוות דעת במתח גבוה.

שנית, בשל חוסר מומחיות המפקח - לא עלה בידיו להגיע למסקנה באשר לסיבה הישירה של התאונה.

בנסיבות אלה נפגעה זכותו של הנאשם להליך הוגן.

ב. בתיק התקיימו מחדלי חקירה רבים - המפקח לא חקר את העובד שנפגע והסתפק בעדותו במשטרה; לא הוגש כתב אישום כנגד הבעלים של המחצבה למרות שקיימת הסכמה גורפת שאלה פעלו ברשלנות בתחזוקת המתקנים החשמליים ורשלנותם תרמה להתרחשות התאונה שהם האחראיים הראשיים לה, והם אף לא נחקרו;

יש בעובדה זו גם כדי להקים טענת הגנה מן הצדק בשל אכיפה בררנית.

ג. התאונה עצמה התרחשה בשלב בדיקת היעדר מתח גבוה, ויש בכך כדי לסתור את הטענה שבכתב האישום, שהנאשם נתן הוראה לתחילת העבודה עוד בטרם בוצעה פעולת בדיקת היעדר המתח.

ד. אין מקום להאשים את הנאשם בכך שלא בדק האם ישנן תכניות של המתקן בחברת החשמל, מאחר ואין דרישה כזו בתקנות.

מעבר לכך - הוכח שהתוכניות שבחברת החשמל לא היו מעודכנות, ולא תאמו את המציאות בשטח.

7. אקדים את המאוחר ואומר כי מוצאת אני שדי בעובדות שצוינו לעיל, לגביהן אין חולק, כדי להצדיק הרשעת הנאשמים בביצוע עבירה בניגוד לתקנה 8(ב) שצוטטה לעיל, ובזיכויים מביצוע עבירה בניגוד לתקנה 8(ג) לתקנות, והכל בהינתן הנימוקים המצטברים הבאים.

ראשית, אשר לתקנה 8(ג) - תקנה זו עוסקת בדרישה לבחינת היעדר מתח על ידי חשמלאי באמצעות בוחן מתח (טסטר) לפני תחילת ביצוע עבודות. בענייננו, אין חולק שהתאונה התרחשה בדיוק בשלב ביצוע של חובה זו, כאשר העובד שהינו חשמלאי מוסמך כדין התמקם על העמוד לצורך קיומה של בדיקה זו והמתין לקבלת הטסטר שהנאשם אמר היה להעביר לו.

לא ניתן לומר, אם כן, כי בנסיבות העניין הנאשמת התחילה בביצוע עבודות כלשהן מבלי שנעשתה בדיקת היעדר מתח.

שנית, ואשר לתקנה 2(ב) - יסודותיה העובדתיים של העבירה הקבועה בתקנה זו התקיימו, במובן זה שאין חולק שהחלק של המיתקן החשמלי שבו אמורה להתבצע העבודה לא הופסק ולא נותק ממקור המתח כמתחייב מהוראות התקנה, כפי שיפורט ויורחב להלן.

8. למעשה, וכאמור לעיל, אין חולק שחובת הנאשמת הייתה לדאוג לכך שבמתקן החשמלי שבו אמורה הייתה להיות מבוצעת העבודה - עמוד 1/פ, לא יהיה מתח חשמלי, וזאת על דרך ביצוע כל הפעולות הדרושות לניתוק המתקן ממתח גבוה.

חשוב לחזור ולהזכיר, כי עסקינן בעבירה שאין חולק שהיא מקימה אחריות קפידה.

בהקשר זה ראוי להפנות לכך שבפסיקת בית הדין הארצי המופיעה התייחסות לכך שבתחום הבטיחות בעבודה עסקינן בעבירות של אחריות קפידה, וכך למשל נאמרו הדברים הבאים - **"יש לזכור גם כי עוסקים אנו בעבירות בנות אחריות מוחלטת, ובעבירות אלה כל מה שקובע הוא המעשה ואין בודקים את הכוונה. עבירות אלה באות לשרת מטרה שהמחוקק רואה בה עניין חשוב לתועלת הציבור ולטובתו, ובענייננו הגנה על העובד מפני פציעה או מוות. מרצותו להחדיר נושא זה לתודעת הציבור, ולהפכו נורמה מקובלת - הטיל המחוקק על המעביד, שבידו האמצעים לקבוע את דפוסי ההתנהגות במקום העבודה, את החובה המוחלטת לנקוט בכל הצעדים שיש בהם כדי לשמור על בריאותו של העובד וחיייו. בעבירות אלה יכול אדם להימצא אשם גם אם לא התכוון לתוצאות מעשהו או מחדלו. גם אם**

לא ידע ולא ראה מראש מה תהיינה התוצאות ואפילו לא התרשל באי-ראייתו" . (ראו, דב"ע מד/8-3 מיפרומאל ירושלים בע"מ נ' מדינת ישראל פד"ע יט 339, 345 ; ראו גם דב"ע נב/8-1 אלי לוי נ' מדינת ישראל פד"ע כה 154 וכן - עפ (ארצי) 1002/04 רזפול בע"מ נ' מדינת ישראל- משרד העבודה והרווחה (מיום 27.03.06).

בפסק הדין האחרון שאוזכר ליעיל, בעניין רזפול, הוסיף בית הדין הארצי ואמר -

"יש לייחס חשיבות רבה לשמירת הוראות הבטיחות בעבודה ולכן אי עמידה באותן הוראות מהווה עבירה מסוג העבירה המוחלטת שאין צורך להוכיח כוונה או פחות ממנה כמו רשלנות, עצימת עיניים וכד' תפקידו של בית הדין לעבודה להרתיע מעבידים מאי קיום ההוראות שבפקודת הבטיחות בעבודה בדקדקנות ואף לילך על הצד המחמיר" .

בהינתן האמור לעיל, ומשאין חולק שהנאשמת לא קיימה חובתה בניתוק זרם החשמל מהמתקן בו אירעה התאונה מושא כתב האישום, אין מנוס מהמסקנה שהתקיימו היסודות העובדתיים של העבירה, והמאשימה יצאה ידי חובתה, ואיננה צריכה להוכיח את היסודות הנפשיים.

לצד זאת, עומדת לנאשמים האפשרות להפריך את חזקת אשמתם, בהתאם להוראות ס' 22 (ב) לחוק העונשין, שנזכיר שקובע כי לא יישא אדם באחריות לפי סעיף זה אם נהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות ועשה כל שניתן למנוע את העבירה; הטוען טענה כאמור - עליו הראיה (ההדגשה איננה בהוראת החוק ו.ש.).

בענייננו, אין ספק ולא נטען כי לנאשמים הייתה מחשבה פלילית. זה אולי המקום לומר כי מחומר הראיות עלה שהנאשמת הינה חברה שעוסקת רבות בתחום המתח הגבוה, והנאשם הינו מהנדס חשמל עתיר ניסיון ומוערך, אשר מעסיק בעיקר חשמלאים מוסמכים ומקפיד ככלל על קיומן של הוראות הבטיחות. אלא שבכך אין לסייע לנאשמים, ועליהם להוכיח כי בנסיבות העניין עשו כל שניתן כדי למנוע את העבירה.

עוד יש לומר, כי אין חולק שלבעלי ומחזיקי המחצבה והמתקנים החשמליים שבה הייתה תרומה לצבר הנסיבות שבעטיין כשלו הנאשמים, מאחר ומתקני החשמל במחצבה לא תוחזקו, הוזנחו, ולא שולטו כנדרש.

ברם - גם בכך אין כדי לסייע לנאשמים בענייננו, שכן גם אם נכון לומר שתחזוקה ושילוט נכון היו יכולים למנוע את התאונה - אין בכך כדי להסיר מהנאשמים את החובה לעשות כל שניתן כדי למנוע קיומו של זרם חשמלי חי בעמוד פ/1.

הנאשמים בענייננו כשלו בהוכחת הטענה שעשו כל שניתן כדי למנוע את העבירה, ויוסבר -

הנאשמים קיבלו על עצמם תחזוקת מתקני חשמל שהוזנחו, ובעובדה זו כשלעצמה יש כדי לחייב אפילו זהירות יתרה מצדם.

הנאשם ביקש ממנהל המחצבה את תכנית החשמל שלה - ונענה שאיננה בידהם.

הנאשמים ידעו שקיימות תכניות חשמל גם אצל חברת החשמל, ובחרו לא לעיין בהן. בהקשר זה ישנה

נפקות רבה לנתון עובדתי נוסף שגם הוא אינו שנוי במחלוקת - שבתכניות שהיו בידי חברת החשמל צוינו הנתונים בדבר כיוון ההזנה והחיבור הישיר של עמוד פ/1, ואילו היו הנאשמים מעיינים בהן הייתה נמנעת התאונה.

אמנם - אין חולק שלעיתים תכניות אלה לוקות בחוסר עדכון, ושגם בענייננו היו בהקשרים מסוימים בלתי מעודכנות, כך שנוסף למתקן לפחות שני אחד שלא נכלל בתוכניות, אלא שאין חולק ששנאי זה לא קשור לתאונה ושקיומו או היעדרו לא היו משפיעים עליה.

בנסיבות אלה המסקנה המתחייבת הינה כי הנאשמים לא עשו כל שניתן כדי למנוע את התאונה, ומכאן שלא הרימו את הנטל שמוטל עליהם מכוח סעיף 22(ב) חוק העונשין, ודינם להיות מורשעים בביצוע העבירה שבתקנה 8(ג).

9. אשר לטענות נוספות שהעלו הנאשמים ודחייתן לא מפורטת בסעיף 8 לעיל-

א. הטענה בדבר הפגמים בחקירת האירוע -

בהקשר זה התמקדו הנאשמים בעיקר בעובדה שהמפקח שחקר את התאונה, מר מרבנט, לא היה מוסמך לתת חוות דעת בענייני מתח גבוה.

אלא שלעובדה זו, הגם שהיא נכונה, אין נפקות בענייננו, שכן מר מרבנט לא נתן חוות דעת, אלא ערך חקירה וסיכום שלה, והרשעת הנאשמים אינה מסתמכת על מסקנותיו.

ב. בנוסף, טענו הנאשמים כי בשל חוסר מומחיות המפקח - לא עלה בידיו להגיע למסקנה באשר לסיבה הישירה של התאונה.

ברם - גם מטענה זו לא יוכלו הנאשמים להיוושע, שכן למעשה גם הנאשם שהינו בעל השכלה והסמכות בתחום הרלבנטי לא הצליח לומר באופן חד משמעי במה נגע העובד כך שהתחשמל, והוא הדין ביחס למר פיינשטיין שגם הוא בעל תואר שני בהנדסת חשמל.

לשאלה זו גם אין נפקות לענייננו, שכן השאלה איננה במה נגע העובד אלא אם היה חשמל חי בעמוד אם לאו.

מכאן שוודאי שיש לדחות את טענת הנאשמים שבעצם העובדה שמי שחקר את האירוע היה הנדסאי חשמל - היה כדי לפגוע בזכותם להליך הוגן.

ג. הוסיפו הנאשמים וטענו לקיומם של מחדלי חקירה נוספים, כמו למשל העובדה שהעובד שנפגע בתאונה לא נחקר על ידי המפקח אשר הסתפק בדברים שמסר העובד כעדות במשטרה, וגם שלא נחקרו בעלי המחצבה, אלא שהם לא השכילו להראות במה וכיצד היה בדבר כדי לפגוע בבירור אשמתם.

ד. לבסוף, ביקשו הנאשמים לתת משקל לעובדה שלא הוגש כתב אישום כנגד הבעלים של המחצבה למרות שקיימת הסכמה גורפת שאלה פעלו ברשלנות בתחזוקת המתקנים החשמליים ורשלנותם תרמה להתרחשות התאונה שהם האחראיים הראשיים לה, והם אף לא נחקרו - ברם - גם בעניין זה - לא ברור במה חקירת בעלי המחצבה הייתה מסייעת לבירור אשמתם, שכן אין חולק שאלה היו רשלנים ושמהדליהם תרמו לטעות הרת הגורל שבעטייה

התרחשה התאונה, אלא שמרגע שברור שהטעות הייתה נמנעת אילו הנאשמים היו מעיינים בתוכניות שאצל חברת החשמל - אין ברשלנותם של בעלי המחצבה או מחזיקה - גם אם נראה בה בהקשרים משפטיים אחרים כמקימה טענה של "רשלנות תורמת" כדי ליטול את הקרקע תחת אשמתם של הנאשמים, שלא קיימו חובותיהם במקרה מסוים זה, בשמירה על בטיחות עובדיהם.

ה. ועוד - גם אם יתכן (מאוד) שהיה מקום להגיש כתב אישום נפרד מכוח דברי חקיקה אחרים כנגד בעלי או מחזיקי המחצבה, עדיין אין בכך כדי להקים הגנה מן הצדק בשל אכיפה סלקטיבית. זה מכבר קבע בית הדין הארצי בהקשר זה את הדברים הבאים -

"בפסיקת ביהמ"ש העליון נקבע כי שאלת החלתה של הגנה מן הצדק על מקרה נתון טעונה בחינה בת שלושה שלבים: בשלב ראשון על ביהמ"ש לזהות את הפגמים שנפלו בהליכים שננקטו בעניינו של הנאשם ולעמוד על עוצמתם, וזאת במנותק משאלת אשמתו או חפותו; בשלב השני על ביהמ"ש לבחון אם בקיומו של ההליך הפלילי חרף הפגמים יש משום פגיעה חריפה בתחושת הצדק וההגינות; בשלב השלישי, עליו לבחון האם לא ניתן לרפא את הפגמים שהתגלו באמצעים יותר מתונים ומידתיים מאשר ביטולו של כתב-האישום. שלבים אלה ממשיכים להנחות את ביהמ"ש גם לאחר עיגונה של ההגנה מן הצדק בסעיף 149 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, שלפיו לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון כי הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית. נקודת המוצא לבחינת תחולתה של הגנה מן הצדק על מקרה נתון היא בחינת התנהלות הרשות בהליך שננקט בעניינו של הנאשם, ולא בחינה כוללת של התנהלות הרשות ללא קשר להליך הפלילי הנדון בפני ביה"ד. מובן, כי לצורך בחינת טענות מסוימות, כגון טענה בדבר הפליה פסולה, על ביה"ד לבחון את מדיניות אכיפת החוק ע"י הרשות ואת התנהלותה באכיפת החוק. אולם על בחינה זו להיעשות בהקשר לטענת הנאשם הקונקרטית, ועל ביה"ד לבחון אם נפל פגם כזה בהתנהלות הרשות, שמשמעותו היא כי לא ניתן יהיה להבטיח לנאשם קיום משפט הוגן או שקיומו של ההליך הפלילי יפגע באופן ממשי (או מהותי, כלשון החוק) בתחושת הצדק וההגינות. במקרה דנן, לא היה מקום לקבוע כי המדינה נוקטת אכיפה בררנית פסולה. לא הוכח כי האכיפה החלקית שבה נקטה המדינה יסודה בשיקולים זרים או בשרירות לב, או שהיא מפלה לרעה את המשיבות בהשוואה לעסקים הדומים להם".

(ע"פ (עבודה ארצי) 14/07 מדינת ישראל משרד התעשייה המסחר והתעסוקה נ' הום סנטרס (עשה זאת בעצמך) בע"מ (פורסם בנבו, 22.11.2007)

בעניינו, די בכך שנפנה לעובדה שהנאשמים הואשמו מכוח חבותם כמעסיקים לשמור על בטיחות עובדיהם, בהתאם לפקודת הבטיחות בעבודה והתקנות מכוחה, בעוד שהדינים שהופרו על ידי בעלי או מחזיקי המחצבה בהתרשלותם ובהזנחת מתקני המחצבה באים ממקור שונה בתכלית.

בנוסף, אינני סבורה שעצם העובדה שהדין עם בעלי/מחזיקי המחצבה לא מוצה - יש בה כדי יפגע באופן ממשי (או מהותי, כלשון החוק) בתחושת הצדק וההגינות, או כי המדינה נוקטת אכיפה בררנית פסולה, שיסודה בשיקולים זרים או בשרירות לב, או שהיא מפלה לרעה את הנאשמים.

10. **אשר לנאשם מס' 2 -**

סעיף 222 לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש] תש"ל 1970 קובע כהאי לישנא -
עמוד 9

"חברה, אגודה שיתופית או כל חבר בני אדם אחר שעברו אחת העבירות לפי פקודה זו, רואים כאחראי לעבירה גם כל מנהל, שותף או פקיד אחראי של אותו חבר בני אדם, ואפשר להביאו לדין כאילו עבר הוא את העבירה, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ונקט אמצעים סבירים למניעת העבירה".

בעניינו, אין ספק שהנאשמת פעלה באמצעות הנאשם, ושהייתה לו מעורבות מלאה בכל המעשים והמחדלים שפורטו לעיל.

למעשה, הנאשם לא טען כל טענה שהיא בכל שלב של הדיון לרבות בסיכומיו, שאין להחיל בעניינו את הוראות סעיף 222 שצוטט לעיל ולהרשיעו בעבירות בהן תורשע הנאשמת. ודאי שאין לומר שהעבירה בוצעה שלא בידיעתו, וגם לא שנקט אמצעים סבירים למניעתה, וזאת לאור המסקנה שנימוקיה הובאו בהרחבה לעיל, לפיה לא ננקטו כל האמצעים האפשריים למניעת התאונה.

11. סיכום של דבר -

הנאשמים זוכו מהאישום לפיו ביצעו עבירה בניגוד לתקנה 8(ג) לתקנות, והורשעו בביצוע עבירה בניגוד לתקנה 8(ב) לתקנות, כך שהנאשם הורשע בביצוע עבירה זו מכוח אחריותו כמנהל הנאשמת.

12. התיק נקבע לשמיעת טיעונים לעונש ביום 14/10/18 בשעה 11:00.

ניתנה היום, כ"ז אב תשע"ח, (08 אוגוסט 2018), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.